

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

Inhoud

1 Inleiding	2
2 Aanleiding en opgave	7
3 Doel	9
4 Verbinding	10
5 Programma	12
6 Resultaat	13
7 Participatie	14
8 Risico analyse	14
9 Proces en planning	15
10 Financiën	15
Bijlage 1: betrokken afdelingen en ketenpartners	16
Bijlage 2: Participatieplan	18

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

1 Inleiding

1.1 Erfgoedstad

Zwolle is een echte erfgoedstad. De vele prachtige gebouwen, ons bijzondere bodemarchief (archeologie), ons cultuurlandschap en onze trots op Zwolle zijn allemaal overblijfselen uit onze rijke historie. Zwolle is Zwolle dankzij de eeuwenlange inzet van Zwollenaren. Ons cultureel erfgoed vertegenwoordigt wat generaties hebben nagelaten en waar we waarde aan hechten. Dat kan een gebouw zijn maar ook een buurt, een opgegraven kookpot uit de grond, een schip, een schilderij, een brug, een bomenlaan, het stadssilhouet of het cultuurhistorisch landschap. Ons cultureel erfgoed is onmisbaar voor onze identiteit en maakt Zwolle aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Voor nu en voor de toekomst.

1.2 Erfgoedtraditie

Zwolle kent sinds 1963 een actieve gemeentelijke monumentenzorg. Samen met de inzet van de monumenteigenaren is de gemeente verantwoordelijk voor de bescherming, de instandhouding, het herstel en de functie van rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. Mede daardoor is Zwolle een aantrekkelijke historische stad gebleven. Niet door te 'bevriezen' maar door ons erfgoed met respect voor historische waarden in de samenleving van nu te integreren.

Dankzij bouwhistorisch onderzoek leren we steeds meer over de ouderdom en de ontwikkeling van gebouwen en van de stad. Ook weten we beter waar de monumentale waarden in een gebouw zijn en waar ruimte is om monumenten aan te passen. Cultuurhistorische verkenningen geven ons daarnaast meer inzicht in de historie van onze wijken en het omliggende buitengebied. Daardoor kunnen onze historische waarden en de identiteit van plek steeds meer een plek krijgen in plan- en gebiedsontwikkelingen.

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

Sinds 1987 heeft Zwolle een gemeentelijk archeoloog. Deze functie is in de loop der jaren uitgegroeid tot een professioneel en gecertificeerd team archeologen. Het team doet zowel in Zwolle als in buurgemeenten archeologisch onderzoek en advieswerk. Dit onderzoek geeft ons inzicht in hoe onze stad en omgeving zijn ontstaan, evenals in de bewoners en hun gebruiken. Het is een belangrijke – soms zelfs de enige – bron voor onze geschiedschrijving.

Erfgoed Zwolle deelt haar kennis graag. Bijvoorbeeld door lezingen te geven tijdens de 'Avonden verhalen over Zwolle' die samen met de partners van het Erfgoedplatform Zwolle worden georganiseerd. Open Monumentendag op de tweede zaterdag van september is een belangrijk en gratis evenement voor het grote publiek. Ook de Nationale Archeologiedagen in juni zetten het erfgoed in de spotlights. In het erfgoedlab *Archeologie en Bouwhistorie* in ANNO Stadsmuseum Zwolle organiseren we sinds 2022 activiteiten op het gebied van archeologie en bouwhistorie.

1.3 Maatschappelijke waarde

De maatschappelijke waarde van cultureel erfgoed is inmiddels breder dan de klassieke monumentenbenadering. Soms is cultureel erfgoed beschermd als monument of als archeologische waarde opgenomen in het omgevingsplan, maar vaak ook niet. Ons cultureel erfgoed is meer dan een aantal individueel beschermde gebouwen of materiële archeologische vondsten. Het gaat ook om de context en om de verhalen die daaraan verbonden zijn. Van algemene verhalen over hoe Zwolle is ontstaan tot persoonlijke verhalen van familie of bekenden of over het eigen leven. Het verbindt Zwollenaren, hun buurten, wijken en de stad. Door het Zwollegevoel, door inzet, ontmoetingen en participatie. Bovendien wordt de betekenis van erfgoed versterkt als vernieuwingen daarop voortbouwen.

Onderzoek toont aan dat een grote meerderheid (84%) van de Nederlanders het belangrijk vindt dat monumenten worden behouden. Monumenten hebben daarnaast een positieve invloed op de aantrekkingskracht van een stad.¹

Het doel van erfgoedbescherming is niet 'het tegenhouden van ontwikkelingen' maar het is de manier waarop een zorgvuldige manier van omgang met cultureel erfgoed waarde kan creëren voor de Zwolse gemeenschap.

Cultureel erfgoed heeft een toenemende impact en omvang. Met het vervallen van de vijftigjaargrens voor het aanwijzen van monumenten zijn er meer tijdperiodes toegevoegd. Denk daarbij aan de periode van wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog (1945-1965) en het erfgoed uit de Post 65-periode (1965-1990). Ook is er sprake van thematische verbreding, bijvoorbeeld industrieel erfgoed, militair erfgoed of archeologische onderwaterbodems. Daarnaast gaat het ook steeds meer om de schaal van grotere structuren - de ensembles - in plaats van alleen om individuele objecten. In overeenstemming met de Omgevingswet moeten gemeenten daarom in het nieuwe omgevingsplan rekening houden met de omgeving van het monument.² Bovendien wordt de waarde van cultureel erfgoed steeds vaker gedefinieerd in immateriële termen, in identiteit of in toegepaste ideeën in plaats van alleen de 'stenen' zelf.

¹ Right Marktonderzoek 2018

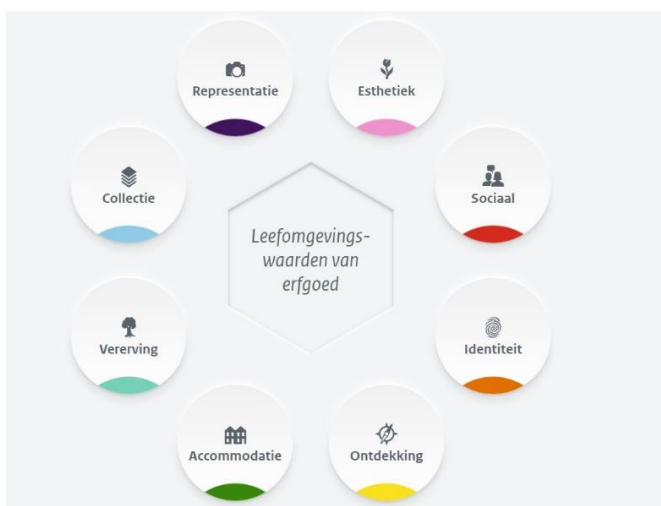
² Artikel 5.130 lid 2 onder d onder 1° Besluit kwaliteit leefomgeving

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

Het Planbureau voor de Leefomgeving gebruikt als referentiekader zelfs acht leefomgevingswaarden van erfgoed.

- representatiewaarde: 'Als je het weet, zie je het!';
- esthetische waarde: 'Wow!';
- collectiewaarde: 'Dit voegt iets toe aan onze verzameling';
- identiteitswaarde: 'Deze plek heeft een verhaal';
- sociale waarde: 'Hier is het sociale weefsel vastgehecht';
- verervingswaarde: 'Ik voel me hiervoor verantwoordelijk';
- ontdekkingswaarde: 'Wat zal ik daar allemaal tegenkomen?';
- accommodatiewaarde 'Prima geschikt voor ...'.

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

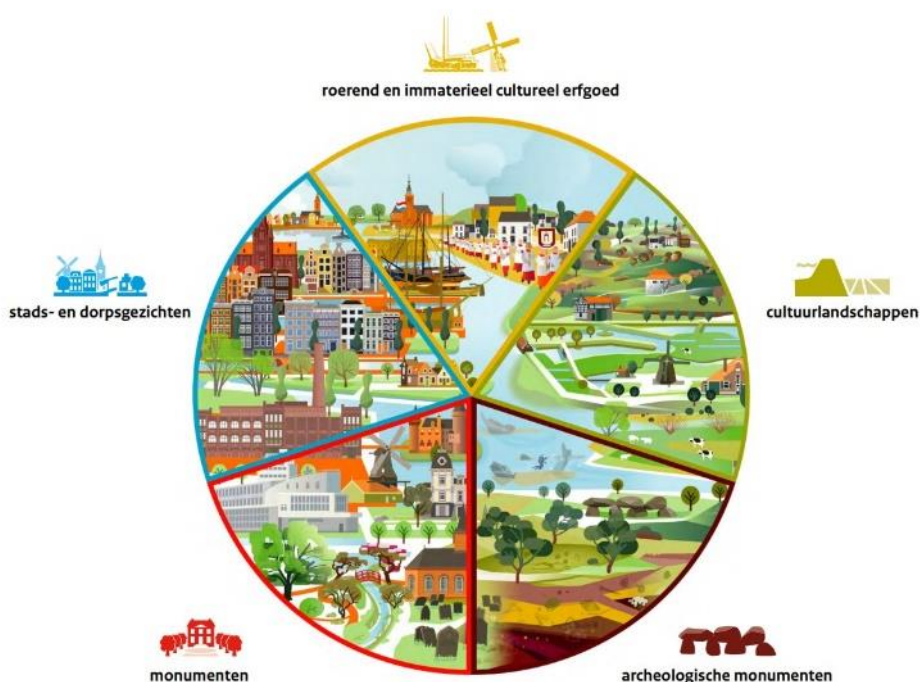
V1.1

1.4 Cultureel erfgoed

De Erfgoedwet van 2016 introduceerde het begrip cultureel erfgoed. Volgens de definitie omvat ons cultureel erfgoed uit het verleden geërfde materiële en immateriële bronnen die in de loop van de tijd door de mens zijn gemaakt of zijn ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en omgeving. Deze bronnen worden door mensen gezien als een weerspiegeling en uitdrukking van zich voortdurend ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities. Ze dienen als referentiekader voor hen en voor toekomstige generaties.

De Omgevingswet benoemt vijf onderdelen van cultureel erfgoed:

1. monumenten (gebouwd en aangelegd (groen) cultureel erfgoed);
2. archeologische monumenten;
3. stads- en dorpsgezichten;
4. cultuurlandschappen;
5. roerend en immaterieel erfgoed, voor zover in het omgevingsplan aan een locatie te verbinden is. Dit zijn bijvoorbeeld historische schepen in een historische haven of het molenaarsambacht dat aan een specifieke plek, de molen, verbonden is.

Tot het cultureel erfgoed in het Zwols programma erfgoed worden de volgende taakvelden gerekend:

1. Monumenten(zorg);

In Zwolle zijn twee soorten monumenten: rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. Het zijn gebouwen of terreinen die vanwege hun hoge erfgoedwaarden van nationaal, regionaal of lokaal belang wettelijk beschermd zijn.

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

Zwolle

2. Archeologie;

Onze gemeentelijke archeologen onderzoeken sporen en voorwerpen in de bodem die vaak verder teruggaan dan de geschreven bronnen. Het geeft informatie over hoe onze voorouders leefden en werkten, en over hoe Zwolle is ontstaan. Het vondstmateriaal bevindt zich in ons archeologisch depot.

3. Architectuur(historie);

Het brede scala aan bouwstijlen, het oeuvre van een architect, de esthetische waarden van een ontwerp en unieke interieurs, het zijn allemaal factoren die de kwaliteit van onze gebouwde omgeving bepalen.

4. Bouwhistorie;

Bouwhistorisch onderzoek illustreert de bouw- en gebruiksgeschiedenis van een gebouw of een groter gebied door middel van de vorm, constructie, materiaalgebruik en afwerking. Het geeft ook aan waar specifieke waarden zijn en waar ruimte is voor transformatie.

5. Cultuurhistorie;

Veel objecten en structuren zijn niet beschermd als monument, hebben soms wel een plek in het omgevingsplan en dragen bij aan de historische waarde van Zwolle. Ze maken zichtbaar of onzichtbaar deel uit van onze leefomgeving en geven een beeld van de historische situatie of ontwikkelingen in de loop der tijd. Ze bieden aangrijpingspunten voor toekomstige veranderingen en geven bewoners identiteit en verbondenheid.

6. Cultuurhistorisch landschap;

In tegenstelling tot natuurlijke landschappen bepaalt menselijk ingrijpen de aard van het cultuurlandschap. Het gaat bijvoorbeeld om landgoederen of buitengebieden met historische verkavelingsstructuren.

7. Historisch groen;

Ons groen erfgoed heeft een zichtbaar historisch karakter. Het zijn historische groenaanleggen zoals tuinen, parken, woonwijken, laanstructuren, verdedigingswerken, begraafplaatsen of buitenplaatsen.

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

2 Aanleiding en opgave

Zwolle is een levendige en groeiende stad met een aantal grote opgaven voor de toekomst. Deze opgaven staan niet op zichzelf, ze vinden plaats in de bestaande stad en in het bestaande landschap. Ons cultureel erfgoed is een belangrijk integraal onderdeel van die (fysieke) leefomgeving. Het is een bron van onze geschiedschrijving, heeft economische waarde en is een factor van omgevingskwaliteit en identiteit. In onze Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen 2030' is het behouden en versterken van onze cultuurhistorische kwaliteiten als onderdeel van ons fysiek kapitaal niet voor niets een centrale ambitie.

Het huidige monumentenbeleid is in 2000 vastgesteld en het huidige archeologiebeleid in 2008. Dit laatste is het gevolg van de nieuwe Wet op de archeologische monumentenzorg die toen in werking trad. Het huidige beleid is dus ernstig verouderd. Het Zwolse erfgoedbeleid kleurt daardoor rood in de 'Monitor monumenten en archeologie 2021-2022' van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (vm Erfgoedinspectie).

Onderzoek naar, het beschermen van en een zorgvuldige omgang met het Zwolse cultureel erfgoed blijven als basis van groot belang. Wij blijven daarbij onderzoeksmethoden vernieuwen om te voldoen aan de eisen van deze tijd. Cultureel erfgoed kan daarnaast ook bijdragen aan de doelen van de zich ontwikkelende stad met haar opgaven. De (verdwenen) cultuurhistorie kan een inspiratie zijn bij nieuwe ontwikkelingen en zo kwaliteit, beleving en eigenheid geven. Het verhaal van de plek of van het gebied, ofwel de *genius loci*, biedt zo aanknopingspunten voor de toekomst. De Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking is getreden gaat ook uit van deze integrale benadering en verplicht gemeenten om in het omgevingsplan rekening houden met de omgeving van het monument.

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

Daarnaast is de rol van cultureel erfgoed in de samenleving veranderd. Cultureel erfgoed is meer dan de traditionele benadering met de onderwerpen monumenten en archeologie. Het werkveld van cultureel erfgoed is aanzienlijk uitgebreid sinds de rijksnota Belvedere (1999) en de rijksbeleidsbrief Modernisering Monumentenzorg (2009). Sinds 2012 moeten cultuurhistorische belangen worden meegewogen in de ruimtelijke ordening³. In plaats van de bescherming van een enkel object werd gebiedsgericht werken geïntroduceerd. Zonder cultuurhistorisch geïnspireerd beleid kan de unieke, in vele eeuwen opgebouwde, kwaliteit van Zwolle overschaduwd worden door de herinrichting van de ruimte. Door herbestemming en door 'behoud door ontwikkeling' kunnen cultuurhistorische kenmerken of kwaliteiten juist worden benut bij de inrichtingsopgave van Zwolle.

Cultureel erfgoed bestaat niet alleen uit een verzameling objecten. Met de ondertekening van het verdrag van Faro in januari 2024 krijgt het cultureel erfgoed een breder perspectief. Er wordt meer nadruk gelegd op de mens en de samenleving en hun relatie met cultureel erfgoed. Meedoen, erfgoed inzetten voor sociaal-maatschappelijke doelen en openstaan voor andere erfgoedopvattingen worden steeds belangrijker. De maatschappelijke betekenis van cultureel erfgoed groeit. De verbindende kracht van erfgoed wordt steeds meer erkend, samen met het betrekken van inwoners, publieksbereik en participatie.

De monumentensector voelt zich maatschappelijk verantwoordelijk om een bijdrage te leveren aan het Klimaatakkoord van Parijs. De landelijke Routekaart Verduurzaming Monumenten richt zich op het verduurzamen van monumenten, het behoud van hun monumentale waarde en het in gebruik houden ervan, ook bij toenemende energiekosten. Het verbeteren van de energieduurzaamheid is ook een opgave voor de Zwolse monumenten, hoewel er al goede resultaten zijn bereikt.

Vanwege nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en veranderde regelgeving vragen het huidige monumenten- (2000) en archeologiebeleid (2008) om actualisatie.

³ Wijziging artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a Besluit ruimtelijke ordening op 1 januari 2012 (Staatsblad jaargang 2011, nr. 339).

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

3 Doel

Het programma erfgoed heeft tot doel een actueel beleidskader te realiseren voor zowel bovengronds als ondergronds cultureel erfgoed. De kaders geven sturing aan het onderzoek naar, de instandhouding van en de zorgvuldige omgang met het Zwolse cultureel erfgoed en aan de bijdrage aan de opgaven van Zwolle. Het is gericht op de betekenis van cultureel erfgoed voor de samenleving van nu en van de toekomst.

4 Verbinding

Cultureel erfgoed staat midden in de maatschappij. Elke verandering vindt plaats in de huidige stad en het huidige landschap. Dit is al eeuwen het geval. We behouden wat waardevol is, laten ons inspireren door onze (soms verdwenen) historie en bouwen voort op onze historische kwaliteiten. Het behouden en versterken van onze cultuurhistorische kwaliteiten als onderdeel van ons fysiek kapitaal is een centrale ambitie in onze Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen 2030'. Daarom is cultureel erfgoed een van de leidende principes die verbinding heeft met veel beleidsvelden en Zwolse opgaven.

Mensen denken vaak eerst aan historische gebouwen en archeologie als het over cultureel erfgoed gaat. Ook bijvoorbeeld bruggen, dijken, landschappen, groen en historische stedenbouw kunnen betekenis hebben als cultureel erfgoed. Het cultureel erfgoed heeft zodoende verbinding met de verdichtingsopgave van de huidige stad. De leefkwaliteit en brede welvaart van toekomstige generaties worden beïnvloed door het behoud van waardevolle gebouwen en door het voorbouwen op de identiteit van de plek, buurt of wijk, ook wel de 'genius loci', geest van de plek of sense of place genoemd.

Kansen worden gecreëerd door een betere verbinding te maken tussen de uitvoering van projecten en gebiedsontwikkelingen en erfgoedwaarden. Enerzijds voor het tijdig inplannen en uitvoeren van (archeologisch) onderzoek. Anderzijds door erfgoedwaarden beter te betrekken aan de aan de voorkant van planontwikkeling en realisatie.

We zijn ons er tegenwoordig van bewust dat onze voorouders manieren gebruikten om overstromingsrisico's te verminderen, duurzame gebouwen te bouwen en (stedelijke) landschappen te ontwerpen. We kunnen van hen leren; wat ging goed en wat juist niet? Deze erfgoedbenadering geeft inzicht in en oplossingen voor adaptiebeleid en -maatregelen. Tegelijkertijd is de impact van bijvoorbeeld klimaatverandering op erfgoed nog niet duidelijk. Zoals door in beeld te hebben welk cultureel erfgoed meer risico loopt. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft een landelijke quickscan laten uitvoeren door Stichting Climate Adaptation Services (CAS). Deze scan geeft een eerste indicatie van de effecten van hitte, wateroverlast, overstroming en droogte op cultureel erfgoed.

Verbinding zorgt voor kansen. Historisch groen, zoals historische laanstructuren, parken, verdedigingswerken, houtwallen, begraafplaatsen en tuinen op buitenplaatsen is echt levend erfgoed. Ze spelen historisch gezien een rol in representatie en welzijn en worden soms gekenmerkt door een eeuwenoude biodiversiteit. Naast het behoud en versterken van historisch groen is het bij ruimtelijke ontwikkelingen een bron van inspiratie. Waar liepen historische groenstructuren en welke bomen, planten en struiken brengen de historie tot leven? Ook kan historisch groen aanleiding zijn voor tastbaar maken van het verleden, zoals Veeneiken I door kunstenaar Wilma Wilbrink tijdens de IJsselbiënnale 2023.

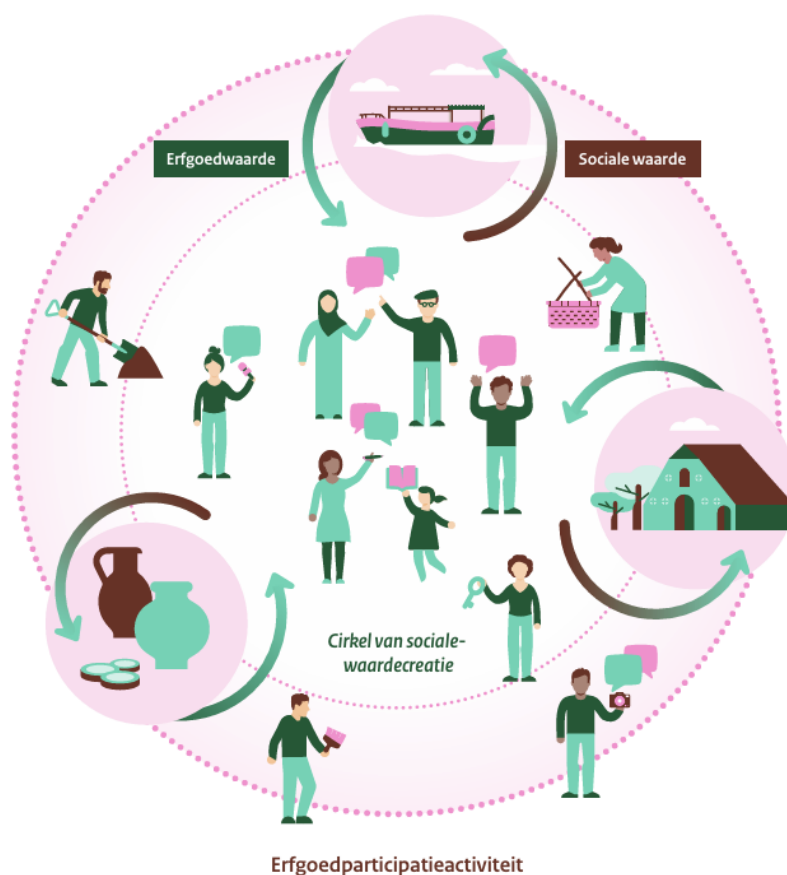
Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

Het Europese Verdrag van Faro (2005) benadrukt de maatschappelijke, sociale en verbindende waarde van cultureel erfgoed voor de samenleving. We voeren in Zwolle al decennialang archeologisch onderzoek uit met de hulp van vrijwilligers. Ook betrekken we inwoners bij inventarisatie en beleidsontwikkeling.

In het verdrag van FARO is, naast dergelijke participatie, ook initiatief ten aanzien van cultureel erfgoed een belangrijk begrip. Betrokkenen voelen zich ook verantwoordelijk voor het erfgoed en zijn geïnteresseerd om mee te denken en mee te doen. Door ontmoeting, verbinding en begrip voor elkaar kan sociale cohesie worden versterkt. Voor het ondersteunen van dergelijke participatie-initiatieven en activiteiten is meestal duurzame inbedding en financiële ondersteuning nodig. Het doel is om cultureel erfgoed te behouden, betekenis te geven en door te geven vanuit (burger)initiatief en samenwerking tussen inwoners, overheid en organisaties.

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

5 Programma

Het instrument van een programma is in overeenstemming met de systematiek van de nieuwe Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking is getreden. Een programma is een instrument dat de overheid kan inzetten voor de uitwerking doorwerking of uitvoering van beleid. In dit geval bevat het een uitwerking van het te voeren beleid voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud van een of meer onderdelen van de fysieke leefomgeving, te weten cultureel erfgoed. Dit verschilt van een programmatische aanpak, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van de inhoudelijke ambities en doelen van het programma Circulaire economie. Daarbij gaat het niet alleen om een inhoudelijke opgave, maar ook om een veranderopgave en een andere werkwijze binnen de gemeentelijke organisatie.

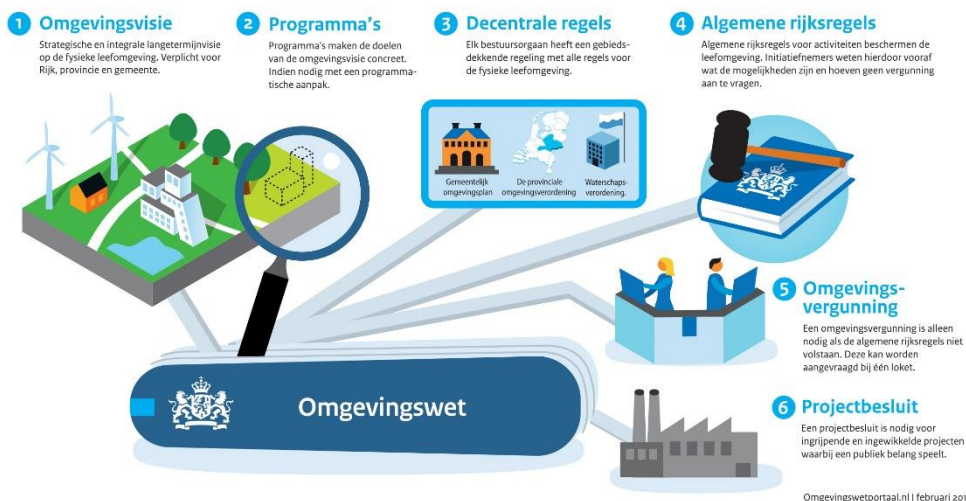
In de Zwolse omgevingsvisie staan de hoofdzaken van het te voeren integrale strategische beleid voor de fysieke leefomgeving voor de langere termijn. In het instrument programma wordt beleid uit de omgevingsvisie nader ingevuld voor een specifiek onderwerp, zoals cultureel erfgoed. Omdat het instrument programma onder de Omgevingswet een nieuw instrument is, zal het programma Erfgoed een pilot-benadering kennen waaruit lessen kunnen worden getrokken voor de organisatie.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

De 6 instrumenten

6 Resultaat

Het beleidsproces is in 2023 van start gegaan. Het startdocument is vastgesteld, er heeft een brainstorm binnen het team erfgoed plaatsgevonden en de Start voor de Startbijeenkomst heeft brede input vanuit de gemeentelijke organisatie opgeleverd.

Het op te stellen programma erfgoed beschrijft de Zwolse visie op cultureel erfgoed, mede in relatie tot de opgaven van de stad en de Omgevingsvisie (2.0). Het programma heeft betrekking op de hele gemeente Zwolle. Daarbij worden verschillende thematische kaders benoemd die in een agenda kunnen worden uitgewerkt. De voortgang wordt via de reguliere planning- en control cyclus gemonitord.

Vanuit het gevoerde proces is een aantal belangrijke thema's en uitgangspunten naar voren gekomen:

- Cultureel erfgoed gaat over de ziel, de identiteit van Zwolle. Het kleurt Zwolle;
- We koesteren het Zwolse Erfgoed en willen het in stand houden voor een prettige leefomgeving en voor toekomstige generaties;
- De basis van archeologisch onderzoek, erfgoedadvies, inventarisatie en een actuele erfgoedlijst moet op orde zijn;
- Cultureel erfgoed omvat meer dan alleen monumenten en archeologie; het omvat ook historische structuren en stedenbouw, verdwenen cultuurhistorische elementen en het cultuurhistorisch landschap. De focus verschuift van object naar gebied, de Omgevingswet introduceert bijvoorbeeld de omgeving van monumenten.
- Cultureel erfgoed is het logisch startpunt en dient als inspiratie en ontwikkelkracht voor ruimtelijke gebiedsontwikkelingen;
- Ons cultureel erfgoed is een belangrijk integraal onderdeel van de bestaande stad en van opgaven zoals de verstedelijking en duurzaamheid. Overeenkomstig de Nationale en Zwolse Omgevingsvisie willen we onze cultuurhistorische kwaliteiten voor de toekomst behouden. We streven naar een herkenbare leefomgeving met karakter. Dat betekent dat we zuinig omgaan met ons cultuurhistorisch landschap en ons cultureel erfgoed.
- Het gaat naast onderzoek en instandhouding ook om integraal ontwikkelingsgericht toekomstperspectief voor gebouwen en de omgeving. Herbestemming, duurzaamheid, kwaliteit en stimulans zijn daarbij kernbegrippen;
- Onderzoek en kennisontwikkeling vormen de basis voor goede advisering en de synthese van de onderzoeksresultaten draagt bij aan de geschiedschrijving van Zwolle. Goede onderzoeksagenda's zijn daarbij essentieel;
- We denken ook aan de 'krenten in de pap', zoals waardevolle interieurs, (wederbouw)kunst, historische puien en historisch kleurgebruik en we bepalen een standpunt ten aanzien van roerend erfgoed en immaterieel erfgoed;
- Cultureel erfgoed heeft verbindende kracht. De vindbaarheid van erfgoed, de informatie daarover, participatie en publieksbereik, zoals Open Monumentendag en het erfgoed-lab in ANNO dragen bij aan een toegankelijke en beleefbare erfgoedstad.

7 Participatie

Het programma erfgoed wordt ontwikkeld met participatie door verschillende interne en externe stakeholders, zoals Bond Heemschut en Vereniging Vrienden van de Stadskern Zwolle. We betrekken het Burgerpanel, we gaan de stad in en we vragen alle Zwollenaren naar hun wens voor erfgoed. We zetten daarbij onder meer sociale media in. We houden bij de participatie rekening met het recentelijk geïntroduceerde Hanza!, de Zwolse participatieaanpak. Voor de participatie is een participatieplan (bijlage 2) opgesteld.

8 Risico analyse

Het vigerende erfgoedbeleid is ernstig verouderd en kleurt rood in de 'Monitor monumenten en archeologie 2021-2022' van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (vm Erfgoedinspectie). Zwolle neemt al sinds 1963 verantwoordelijkheid op het gebied van erfgoedzorg voor beschermde monumenten, archeologie en cultuurhistorische waarden bij vergunningverlening, toezicht en handhaving en ruimtelijke ontwikkelingen. Niet geactualiseerd erfgoedbeleid leidt tot tekortkoming in de uitvoering van de verantwoordelijkheden, in verlies aan erfgoedwaarden en -kennis en in het missen van kansen bij ruimtelijke ontwikkelingen, opgaven en participatie. Het behouden en versterken van ons fysiek kapitaal is niet voor niets één van de centrale ambities in de Zwolse Omgevingsvisie.

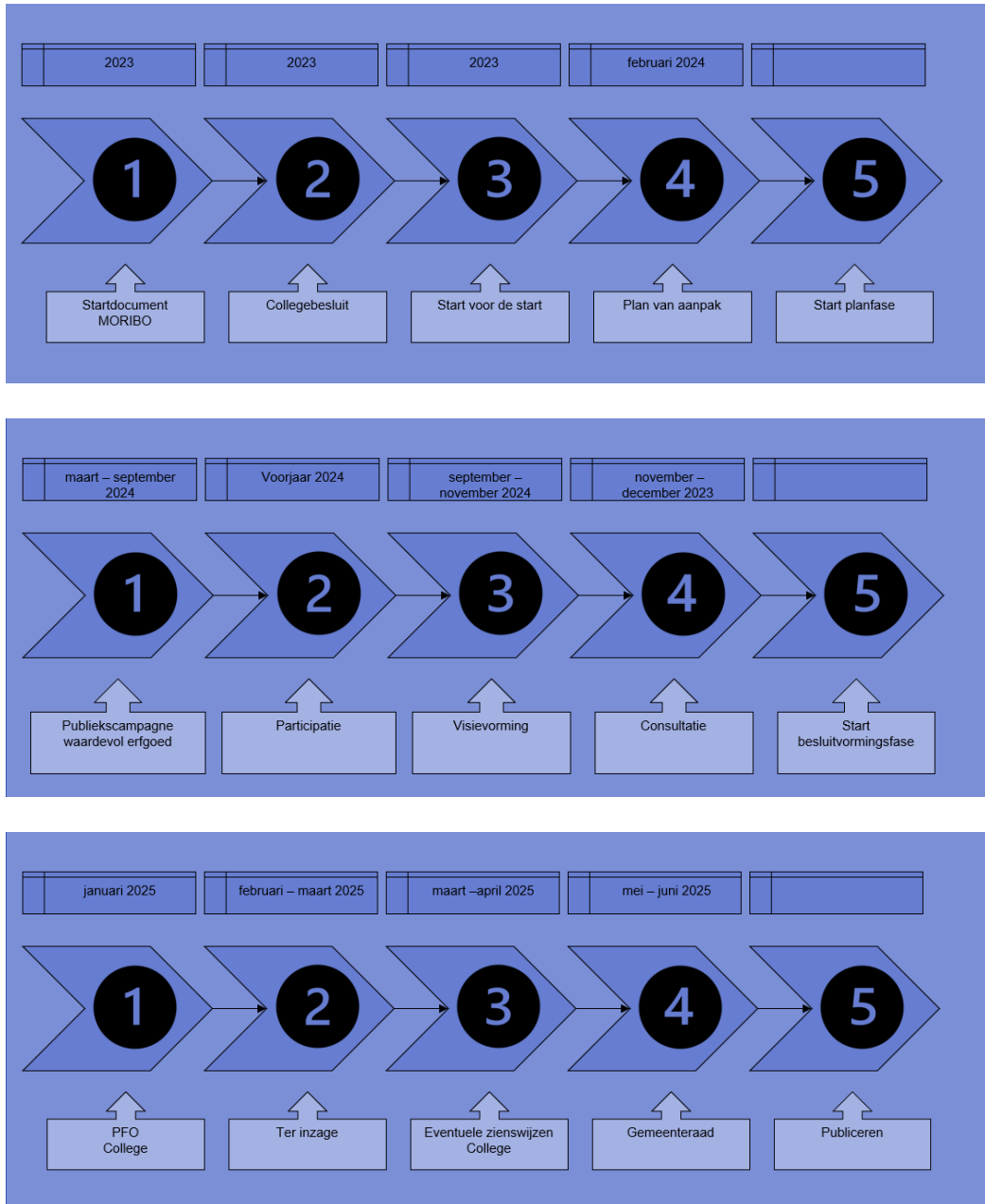

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

9 Proces en planning

10 Financiën

Voor de nieuwe beleidsvisie is € 40.000,- beschikbaar gesteld. Het programmamanagement wordt uitgevoerd vanuit het team erfgoed.

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

Zwolle

Bijlage 1: betrokken afdelingen en ketenpartners

Afdelingen, disciplines, programma's en gebieden	Betrokken in Start voor de Start	Meebeslissen	Meedenken	Meeweten	Geen rol	Anders:	Eventuele korte toelichting
Ruimte en Economie <i>Disciplines: groen, ruimte, economie, duurzaamheid, water</i>	X		X	X			
Leefomgeving en mobiliteit	X		X	X			
Ruimtelijke planvorming	X	X	X				Pilot Erfgoed in omgevingsplan
Beheer en gebouwen							
<i>Discipline: erfgoed</i>	X	X	X	X			
Wijk- en beheermanagement	X		X	X			
Civiel en groen							
<i>Discipline: groen</i>	X		X	X			
Vastgoed	X		X	X			
PPP							
<i>o.a. Programma: binnenstad en spoorzone</i>	X		X	X			
Fysieke leefomgeving							
<i>Discipline: vergunningen</i>	X		X	X			
Maatschappelijke ondersteuning					X		
Inkomensondersteuning					X		
Sociale wijkteams					X		
Werk, re-integratie en arbeidsontwikkeling					X		
Concernstaf					X		
Informatievoorziening							
<i>Discipline: stadspanel</i>						Onderzoek stadspanel	
HR					X		
Juridische zaken					X		
Financiën					X		

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

Zwolle

Communicatie	X		X	X		Rol in communicatie	
Services					X		
Inwonerszaken					X		
College van B&W						Besluitvorming	
Gemeenteraad						Besluitvorming	
<i>Programma: Duurzaamheid</i>	X		X	X			

Externe actor	Betrokken in Start voor de Start	Meebeslissen	Meedenken	Meeweten	Geen rol	Anders:	Eventuele korte toelichting
Provincie					X		
Regio Zwolle					X		
Waterschap					X		
EU					X		
Andere gemeenten					X		
Omgevingsdienst					X		
Veiligheidsregio					X		
ROVA					X		
GGD					X		
Rijkswaterstaat					X		
Inwoners			X	X			
Belangen- en ondernemers- verenigingen			X	X			
Uitvoering					X		

Bijlage 2: Participatieplan

Participatieplan

Samen

Zwolle betreft inwoners, ondernemers en andere organisaties bij de plannen die we maken en uitvoeren. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, professionals, ambtenaren, bestuurders en raadsleden zorgen we ervoor dat het in Zwolle nog beter wonen, werken en recreëren is. Een zorgvuldig participatieproces is daarom een vanzelfsprekend onderdeel van het vormgeven van een Zwols programma Erfgoed. Hierbij houden we rekening met het pas geleden geïntroduceerde Hanza!, de Zwolse participatieaanpak.

Het verdrag van Faro stelt dat erfgoed nu meer dan ooit een rol kan spelen in de samenleving. Het zijn niet alleen de historische plek, het voorwerp of de traditie die belangrijk zijn, maar ook de verschillende betekenissen en manieren waarop ze worden gebruikt. In overeenstemming met het verdrag van Faro geven we het Zwols Programma Erfgoed vorm met participatie door interne en externe stakeholders. Het betrekken van inwoners en stakeholders creëert maatschappelijk draagvlak en maakt het delen van lokale kennis en verhalen mogelijk. In dit participatieplan worden de verschillende onderdelen van participatie beschreven.

Inwonerparticipatie

We benaderen de Zwollenaren onder meer op de volgende manieren:

1. Briefkaartactie;

Via een briefkaartactie (afbeelding 1 en 2) benaderen we Zwollenaren om erachter te komen wat uniek Zwols erfgoed is. En hoe dit kan worden doorgegeven aan de toekomst. Het doel is om antwoorden te krijgen die nieuwe inzichten geven over wat de inwoners van Zwolle belangrijk vinden.

De briefkaarten worden via 'de Swollenaer' verspreid. Deze krant heeft een breed bereik in Zwolle. Ook worden verschillende kanalen zoals www.Zwolle.nl, advertenties en sociale media ingezet. Om de minder-digitale doelgroep te bereiken worden de briefkaarten ook op verschillende locaties in Zwolle neergelegd.

2. Erfgoedfilm;

Om de kennis over erfgoed te vergroten, ontwikkelen we een korte erfgoedtrailer. De film gaat over het Zwolse erfgoed door de tijd heen. En roept op om 'het verhaal van Zwolle aan te vullen'.

Ons erfgoed van morgen

Plan van aanpak naar een Zwols Programma Erfgoed

V1.1

3. Zaterdagmarkt;

Team Erfgoed zal inwoners actief benaderen tijdens de zaterdagmarkt in het centrum van Zwolle. Om het gesprek aan te gaan worden de briefkaarten ingezet. Ook dubbele boeken uit de erfgoedbibliotheek worden tijdens deze dag aangeboden om in gesprek te komen met een divers publiek.

4. Burgerpanel;

We vinden het belangrijk om de mening van Zwollenaren te peilen over erfgoed, monumenten, archeologie, cultuurhistorie, de rol van de gemeente hierin en welk belang inwoners van de gemeente aan erfgoed hechten. Het Burgerpanel speelt hier een belangrijke rol in.

5. Inloopavond stakeholders;

Voor externe stakeholders organiseert team Erfgoed een inloopavond. Het doel van de avond is informeren en input verzamelen.

6. Jongere doelgroepen;

Het is van belang om verschillende doelgroepen te bereiken. Zo ontstaat een compleet beeld wat voor Zwollenaren van belang is op het gebied van erfgoed. Hiervoor zetten we in op de HBO Bruijsweek 2024 en ANNO Stadsmuseum Zwolle.

Afbeelding 1 en 2, briefkaart Zwolle (Erfgoed Zwolle)

